

CAMILLA STEN

# De verdwenen stad



Karakter Uitgevers B.V.

## 19 AUGUSTUS 1959

*De augustusmiddag was zo drukkend warm dat de bries die door de open ramen naar binnen waaide niet veel deed om de hitte in de auto te verminderen. Albin had zijn pet afgezet en liet zijn arm uit het raam hangen, terwijl hij ervoor zorgde dat zijn hand de gloeiend hete carrosserie niet raakte.*

*‘Hoe ver is het nog?’ vroeg hij opnieuw aan Gustaf.*

*Gustaf bromde iets. Albin vertaalde dat ermee dat hij zelf op de kaart moest kijken als hij het zo graag wilde weten. Dat had hij al gedaan. Albin was nog nooit in het stadje geweest waarnaar ze onderweg waren. Het was te klein om een eigen ziekenhuis of politiebureau te hebben en was nauwelijks groter dan een dorp.*

*Silvertjärn. Wie had ooit van Silvertjärn gehoord?*

*Hij wilde Gustaf vragen of hij er ooit was geweest, maar bedacht zich voordat hij zijn mond opendeed. Albin wist dat Gustaf zelfs onder de beste omstandigheden niet spraakzaam was. Ze werkten inmiddels bijna twee jaar samen en Albin had nooit meer dan een paar woorden per keer uit hem gekregen.*

*Gustaf minderde vaart, keek op de kaart die tussen hen in lag, maakte een scherpe bocht naar links en reed een grindweg op. Albin had hem niet gezien tussen de bomen. Hij vloog naar voren op zijn stoel en liet zijn pet bijna uit de auto vallen.*

*‘Denk je dat we er iets zullen aantreffen?’ vroeg hij.*

*Hij was verbaasd toen Gustaf zijn mond opendeed: ‘Geen flauw idee,’ zei hij.*

*Albin ging aangemoedigd verder: ‘Het klonk nog het meest als twee idioten die te veel hadden gedronken. Het is waarschijnlijk verspilde moeite om ernaartoe te rijden.’*

*De weg was smal en hobbelig. Albin moest zich vasthouden om niet op zijn stoel te stuiten. Aan beide kanten van de auto verhieven de stammen van de bomen zich. Het stukje dat hij van de hemel kon zien was zo felblauw dat zijn ogen ervan prikten. De reis leek een eeuwigheid te duren.*

*Langzamerhand begon het bos minder dicht te worden.*

*Het stadje zag er precies zo uit als de kleine fabrieksstad waar Albin was opgegroeid. Er was beslist een fabriek waar alle mannen werkten. Het was een leuk, eenvoudig stadje, met keurige huizen in rechte rijen, een rivier die tussen de woningen door slingerde en een witgepleisterde kerk die boven de daken uit stak en glansde in de augustuszon.*

*Gustaf remde abrupt, zodat de auto helemaal tot stilstand kwam. Albin keek naar hem.*

*Zijn collega had diepe rimpels in zijn voorhoofd en zijn slordig geschoren wangen hingen berustend naar beneden.*

*‘Hoor je dat?’ vroeg hij.*

*Iets in zijn stem zorgde ervoor dat Albin aandachtig luisterde.*

*‘Wat moet ik horen?’ vroeg hij. Het enige wat hij hoorde was het brommen van de motor.*

*Ze waren midden op een kruising gestopt. Daar was niets bijzonders te zien. Rechts van hen stond een geel huis met half verwelkte planten op de trap; links van hen stond een bijna identiek rood huis met witte hoeken.*

*‘Niets,’ zei Gustaf. Door de nadrukkelijke toon in zijn stem begreep Albin wat hij bedoelde.*

*Er was niets te horen. Het was doodstil.*

*Het was halfvijf op een woensdagmiddag in de nazomer in een kleine stad in het bos. Waarom speelden er geen kinderen in de tuinen? Waarom zaten er geen jonge vrouwen met bezwete voorhoeden en uitgezakte krullen op de verandatrappen zichzelf koelte toe te wuiven?*

*Albin keek om zich heen naar de nette rijen woningen aan beide*

kanten van de auto. Ze waren allemaal goed verzorgd en alle voordeuren waren gesloten.

Waar hij ook keek, hij zag geen levende ziel.

‘Waar is iedereen?’ vroeg hij aan Gustaf.

De stad kon tenslotte niet helemaal verlaten zijn. De bewoners moesten ergens zijn.

Gustaf schudde zijn hoofd en drukte het gaspedaal weer in. ‘Houd je ogen open,’ zei hij.

Albin slikte moeizaam en voelde dat zijn keel plotseling droog en gezwollen was. Hij ging rechter op zitten en trok zijn pet over zijn voorhoofd naar beneden.

De stilte was net zo drukkend als de warmte terwijl ze verder reden. Het zweet parelde in zijn nek. Toen ze het plein van de stad in de verte zagen, voelde Albin de opluchting door zijn lichaam stromen. Hij wees naar de gestalte midden op het plein. ‘Kijk, Gustaf! Daar is iemand!’

Misschien had Gustaf scherpere ogen dan hij of hadden zijn jaren als politieagent hem instincten gegeven die Albin nog niet had ontwikkeld, want Gustaf liet de auto stoppen vlak voordat ze de kinderhoofdjes van het plein op reden, opende het portier en stapte uit.

Albin bleef zitten en nam het tafereel in zich op. In eerste instantie dacht hij: Dat is een uitzonderlijk lange persoon. En vervolgens: Nee, niet lang, het is iemand die een lantaarnpaal omarmt. Wat vreemd.

Alle puzzelstukjes vielen op hun plek toen de stank door de open ramen naar binnen stroomde. Albin opende het portier in een poging eraan te ontsnappen, maar de stank was buiten nog erger. Zoet en overrijp en weerzinwekkend; vlees dat lange tijd ongestoord had gerot en gegist in de zon.

Het was niet iemand die een lantaarnpaal omarmde. Het was een lichaam, vastgebonden aan een ruwe houten paal. Lang, piekerig haar hing over het gezicht en verborg dat barmhartig; dikke vliegen kropen over de gezwollen armen en benen. De touwen waarmee het

lichaam aan de paal was gebonden hadden in het zachte, sponsachtige weefsel gesneden. De voeten waren zwart. Het was niet duidelijk of dat vanwege de verrotting was of vanwege het bloed dat naar beneden was gestroomd en in grote gestolde plassen rond de paal lag.

Albin kon niet meer dan een paar passen doen voordat hij zich naar voren boog en zijn lunch op de straatstenen uitbraakte.

Toen hij overeind kwam zag hij dat Gustaf een paar meter bij het lichaam vandaan stond en ernaar keek.

Gustaf draaide zich om en richtte zijn blik op Albin, die zijn mond afveegde. Pure angst vermengde zich met walging in de bloedhondachtige rimpels rond de mond van zijn collega. 'Wat is hier in vredesnaam gebeurd?' vroeg hij op een bijna verbaasde toon.

Albin had daar geen antwoord op. Hij liet de stilte van de lege stad voor zich spreken.

Ineens werd de stilte verbroken en hoorde hij iets. Het was ver verwijderd en zwak, maar onmiskenbaar. Albin had vier jongere broertjes en zusjes en ze hadden met zijn vijven een kamer gedeeld. Hij zou het geluid overal herkend hebben.

'Wat is...?' mompelde Gustaf terwijl hij naar het schoolgebouw aan de andere kant van het plein keek. Op de verdieping stond een raam open.

'Ik denk dat het een kind is,' zei Albin. 'Een baby.'

Daarna overviel de stank hem weer en hij gaf opnieuw over.

## PROJECTBESCHRIJVING:

‘De stad’ is een documentaire over Silvertjärn, de enige spookstad van Zweden. We zijn van plan om een documentaire in zes delen te produceren, die zal worden aangevuld met een blog over het productiewerk en onze ontdekkingen tijdens het proces. Silvertjärn is een fabrieksstadje in het midden van Norrland, dat sinds 1959 min of meer ongerept is gebleven nadat alle negenhonderd bewoners van het stadje onder raadselachtige omstandigheden verdwenen.

[Klik hier om meer over de geschiedenis van Silvertjärn te lezen.](#)

Initiatiefneemster en producent is Alice Lindstedt, wier oma opgroeide in Silvertjärn:

‘Toen ik klein was vertelde mijn oma altijd over Silvertjärn en de verdwijning. Ze woonde zelf niet meer in de stad toen het gebeurde, maar haar ouders en jongere zus behoorden tot degenen die verdwenen.

De geschiedenis van Silvertjärn heeft me altijd gefascineerd. Er zijn zoveel puzzelstukjes die niet in elkaar lijken te passen. Hoe kan de volledige bevolking van een stad van de ene op de andere dag spoorloos verdwijnen? Wat is er gebeurd? Dat is een vraag die we zullen proberen te beantwoorden.’

Het plan is om begin april zes dagen in Silvertjärn te verblijven om te filmen en de stad te verkennen. Als financier krijg je toegang tot het materiaal dat we daar opnemen, zowel de foto’s als de video’s. We gaan onderzoek doen naar een aantal theorieën met betrekking tot de verdwijning, van een gaslek dat een massapsychose

en verwarring heeft veroorzaakt tot een oeroude Samische vloek.

Klik hier om meer te lezen over de theorieën met betrekking tot Silvertjärn.

Als alles volgens plan verloopt, keert het team in augustus naar Silvertjärn terug, zodat de documentaire wordt opgenomen in dezelfde periode van het jaar als waarin de verdwijning heeft plaatsgevonden.

Wat krijg je als financier?

- Onbeperkte toegang tot het materiaal dat in april in Silvertjärn wordt opgenomen
- Onbeperkte toegang tot de sociale media van het productieteam
- Regelmatige updates van onze progressie via mail
- De mogelijkheid om de eerste, lange versie van de documentaire te zien voordat erin wordt geknipt en deze openbaar wordt gemaakt
- De kans om Silvertjärn samen met ons team te bezoeken wanneer de serie uitkomt en de blog wordt gelanceerd

Budgetdoel: 150.000 kronen

Huidige stand: 33.450 kronen

Klik hier om te doneren en een deel van het project te worden!

Like en volg ons op de sociale media!

Instagram: @dokumentarstaden

Facebook: Dokumentär Staden

(<http://www.facebook.com/dokumentar-staden>)

Twitter: @dokumentarstaden

#dokumentarstaden #silvertjarn

## NU

Ik word wakker door een knetterend, snerpnd geluid dat me in één flits van doezelen naar onduidelijk wakker zijn brengt.

Als ik rechtop ga zitten en met mijn ogen knipper, zie ik dat Tone haar hand naar de radio uitsteekt en hem uitzet. Het geknetter verdwijnt meteen en wordt vervangen door het doffe gezoem van de motor en de bedompte stilte in de auto.

‘Wat was dat?’ vraag ik terwijl ik met mijn vingers door mijn haar strijk.

‘De radio hapert al een paar kilometer,’ zegt Tone. ‘Hij zond eerst oude rock en vervolgens dansorkestmuziek uit en begon daarna te storen.’

‘Dat moet het begin van de dode zone zijn,’ zeg ik en ik voel dat mijn maag samentrekt van opwinding.

Ik haal mijn mobiel uit mijn zak en zie dat het later is dan ik had verwacht. ‘Ik heb nog steeds een klein beetje bereik,’ zeg ik tegen Tone. ‘Ik maak van de gelegenheid gebruik om onze kanalen een laatste keer te updaten voordat we het contact helemaal kwijtra-ken.’

Ik ga naar Instagram en maak snel een foto van de weg die zich badend in het gouden schemerlicht voor ons uitstrekt.

‘Wat denk je hiervan als tekst?’ vraag ik aan Tone. ‘We komen dichterbij. Zo meteen zijn we in de dode zone. Tot over vijf dagen, als de spoken ons tenminste niet te pakken krijgen...’

Tone vertrekt haar gezicht. ‘Misschien is dat een beetje te veel van het goede,’ zegt ze.

‘Ze zullen het geweldig vinden,’ zeg ik en ik upload de foto en zorg ervoor dat die op Twitter en Facebook wordt gedeeld voordat



ik mijn mobiel weer in mijn zak stop. ‘Onze fans houden daarvan,’ zeg ik. ‘Spoken en horrorfilms en dat soort shit. Dat is onze USP.’

‘Onze fans,’ herhaalt Tone. ‘Alle elf.’

Ik rol met mijn ogen, maar kan niet ontkennen dat het pijn doet. Het is een beetje te waar om er grapjes over te maken.

Tone ziet het niet. Ze houdt haar blik op de weg gericht. Die is leeg en anoniem, een vlakke weg zonder bochten of krommingen. Aan beide kanten staan hoge, ondoordringbare naaldbomen en schuin links van ons gaat de brandende zon aan de bloedrode hemel onder.

‘De afslag kan niet ver meer zijn,’ zegt Tone. ‘We zijn in de buurt.’

‘Wil je dat ik je aflos?’ vraag ik. ‘Het was niet mijn bedoeling om in slaap te vallen. Ik heb geen idee hoe dat komt.’

Tone glimlacht. ‘Als je al om vier uur wakker was om alles nog een keer door te nemen is het niet zo vreemd,’ zegt ze zonder antwoord te geven op de vraag of ik het stuur moet overnemen.

Ik kan niet bepalen of het een terechtwijzing is. ‘Nee,’ beaamt ik. ‘Misschien niet.’ Toch ben ik verbaasd. Ik had gedacht dat de scherpe, koortsachtige opwinding die me de afgelopen nachten wakker heeft gehouden ook zou voorkomen dat ik in de auto in slaap zou vallen.

Ik kijk in de zijspiegel en zie de tweede witte bestelwagen, waarin Emmy en de technicus rijden, vlak achter ons. Daarachter rijdt Max in zijn blauwe Volvo.

Is het spanning of ongerustheid die ik in mijn maag voel?

Het intense licht kleurt mijn witte kabeltrui vuurrood en tekent Tones profiel scherp af. Ze is een van de mensen die van de zijkant mooier zijn dan recht van voren, met een jaloersmakende scherpe kaaklijn en een rechte patriciërsneus. Ik heb haar nog nooit met make-up gezien, waardoor ik me belachelijk en overdreven ijdel voel. Ik heb een coupe soleil in mijn haar om het glanzend blond te krijgen in plaats van mijn van nature matte, peper-en-zoutkleur, hoewel het negenhonderd kronen die ik niet had kostte en ik niet

eens in beeld kom op het materiaal dat we de komende vijf dagen zullen gaan schieten.

Het was voor mijn eigen bestwil. Om mijn zenuwen te kalmeren. En we moeten foto's nemen voor Instagram, Facebook, Twitter en de blog, om onze weinige maar enthousiaste fans en financiers iets te geven om ze geïnteresseerd te houden en de vlam brandend te houden.

Ik heb een mufte smaak in mijn mond na mijn dutje, zie Tones plastic beker van het tankstation in de houder staan en vraag: 'Wat zit er in die beker?'

'Cola. Neem het maar als je wilt,' zegt Tone. Voordat ik het kan vragen, voegt ze eraan toe: 'Het is zero.'

Ik pak de beker met lauwe verschaalde cola en drink hem met grote slokken leeg. Het is niet bijzonder verfrissend, maar ik heb meer dorst dan ik dacht.

'Daar,' zegt Tone plotseling terwijl ze vaart mindert.

De oude afslag staat niet op de routeplanner. Dat ontdekten we toen we de route probeerden te bepalen. We moesten uitgaan van oude kaarten van de jaren 1940 en 1950, hebben het gecheckt in het archief van het vervoerbedrijf en hebben gecontroleerd hoe de treinrails liepen toen de trein het stadje nog twee keer per week aanded. Max is goed met kaarten en heeft ons verzekerd dat de afslag hier moet zijn, maar ik ben daar niet van overtuigd geweest. Nu remt Tone echter af en nadert stapvoets de kleine, bijna volledig dichtgegroeide afslag die ooit de enige weg naar het stadje was.

De bestelwagen rolt nog even door en stopt daarna helemaal. Ik kijk verbaasd naar Tone. 'Wat is er?' vraag ik.

Ze is bleker dan anders, haar kleine mond lijkt een streep in haar gezicht en haar sproeten steken af tegen de lichte teint van haar gezicht. Ze houdt het stuur stevig vast.

'Tone?' vraag ik voorzichtig.

Ze zegt eerst niets en staart zwijgend tussen de bomen door. 'Ik had nooit gedacht dat ik het te zien zou krijgen,' zegt ze zachtjes.